

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Aperitur difficultas, & referuntur sententiæ

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

ARTICULUS II.

Per quid constituatur liberum Dei decretum, seu quid super addat actus liber Dei, ad perfectiones eius necessarias?

§. I.

Aperitur difficultas, & referuntur sententiae.

Questionem omnium difficillimam aggredimur, quae Theologorum omnium torquet ingenia, vel absorbet; & quae merito vocari potest aenigma sacratissimum, omnibus mortalibus adhuc incognitum, & humanis discursibus prorsus inexplicabile: Unde plures Theologi perfectam eius intelligentiam differunt usque ad visionem beatificam, & aeterna vitae fructuionem. Ut tamen haec aliquam eius notitiam & solutionem habere possumus, antequam varia Recentiorum placita in medium adducam, rationem dubitandi, ac difficultatis nōdum duplici argumento concludam.

Primum est: Actus liber ex proprio conceptu perit quod deficere possit, seu non esse in subiecto volente: Sed nihil Deo intrinsecum potest, vel potius illi deficere, si in eo non esse, cum ille sit omnino immutabilis & invariabilis: Ergo in nullo intrinseco voluntati divinae, decretum Dei liberum consistere potest.

Quod si ob hanc rationem ad aliquid extrinsecum configiatur, militat non minus efficax argumentum. Nam de ratione actus liberi, voluntatem constituentis in actu secundo volentem, est quod immanens sit, & vitalis: Ergo nequit per formam extrinsecam, & non immanentem, nec vitalem constitui. Quae dubitandi ratio adeo Theologorum torset ingenia, ut illos in tot ferè sententias quot capita abire coegerit.

Duae tamen sunt extremae, & inter se omnino oppositae, ex quibus quasi è fontibus & capitibus caetera dimanarunt. Prima, ut salvet immutabilitatem Dei, videtur negare ejus libertatem: asserit enim actum liberum in Deo non esse aliquam determinationem intrinsecam ejus voluntatis, sed illum constitui formaliter liberum per denominationem extrinsecam, ex actione quae creaturas ad extra produxit, quae juxta hanc sententiam est formaliter transiens, & in ipsis creaturis recepta. Ita Aureolus supra citatus, & quidam alii, quos refert Basilius Legionensis, quaest. 6. Scholastic. variarum disp. cap. 3.

ESecunda sententia extreme opposita, ut salvet Dei libertatem, videtur tollere ejus immutabilitatem: docet enim decretum liberum consistere in perfectione quadam Deo intrinseca & extensiva, ratione distincta à perfectione necessaria, quae quia libera est, absque ulla imperfectione potuit deficere à divina voluntate. Sententiam istam sic explicatam Cajetano communiter attribuit Recentiores, eamque variis notant censuris, illam absurdam, parum in fide tutam, pias aures offendentem, appellantes: ut videri potest apud Valentiam, Vazquem, & Molinam. Suarez tamen sentit hanc sententiam, spectatà solum ratione naturali, verisimilem esse & probabilem; si tamen digne censeamus de Deo, & ut fide docemur, dicit se non posse illi assentiri. In quo parum consequenter locutum esse notavit Arriaga, nam quae contra sententiam Caje-

Atani obijci possunt, non tam ex fide, quam ex ratione naturali petuntur; imò quae ex fide obijciuntur, solvit Arriaga ibidem. Ipse verò sentit, sententià Cajetani declarari penitus difficultatem libertatis divinae, nec in hac vita aliam clariorem viam, pro illius solutione apparere: nihilominus stando rationi naturali, eam verisimilem non esse. In quo sine dubio parum consequenter locutus est: Nam libertas voluntatis divinae declarari & defendi debet, prout ratione naturali cognoscitur: Ergo si difficultas circa libertatem divinam penitus sententià Cajetani evacuatur & declaratur, non potest illius sententia opponi his quae naturalis ratio dicit de divina libertate, ac proinde stare nequeunt haec duo quae asserit Arriaga loco citato: scilicet sententià Cajetani penitus declarari libertatem divinae voluntatis, & illam esse improbabilem, ratione naturali spectatà.

BEx istimo ergo, hanc sententiam, prout ab illis Authoribus explicatur, à Cajetani mente profusus esse alienam, ipsumque intelligendum & interpretandum esse de perfectione libera, quae possit deficere, non in ratione perfectionis, sed in ratione terminationis, de quo infra. Erta illum interpretantur Nazarius, Joannes à sancto Thoma, & plures alii, ab hac calumnia rectè doctissimum illum Cardinalem vindicantes.

CInter has duas sententias extreme oppositas, plures sunt mediae, quae utriusque rigorem mitigare, & temperare conantur. Prima moderatio est, decretum Dei liberum non consistere adaequate in formalitate intrinseca, nec in aliquo extrinseco sed in utroque simul. Ita Basilius ubi supra cap. 5. & 6. Granada tract. de voluntate Dei disp. 5. sect. 5. Arrubal, Herice, & alii. Differunt tamen inter se in eo, quod Basilius & Herice volunt illud extrinsecum, quod constitutionem actus liberi Dei ingreditur, esse partivam productionem creaturarum, seu effectum ad extra productum, quem volunt intrare in recto, & ut formam partialiter constituentem: Granada verò & Arrubal docent illud extrinsecum esse actionem productivam creaturarum, illamque solum in obliquo & terminativè, in constitutione divini decreti importari.

DSecunda moderatio adhibetur à Fonseca libro 7. Metaph. cap. 8. conclusione 10. quem sequitur Salas 1. 2. quaest. 6. tract. 1. disp. 1. sect. 8. §. 7. ad 8. qui docent actum liberum addere ad necessarium, non quidem perfectionem extensivam, potentem à Deo deficere (in quo à sententià Cajetani, prout ab ipsis intellecta, recedunt) sed modum realem, seu realem extensionem, solum ratione ab actu necessario distinctam, quae potuit realiter deficere, quoad suam realitatem modale, licet postquam exitit, non potuerit non esse.

ETertia moderatio est aliorum, qui docent actum Dei liberum formaliter, vel saltem completivè, & inadaquate constitui per respectum rationis ad creaturas existentes vel futuras. Ita ex antiquis Thomistis videntur docere Capreolus in 1. dist. 45. quaest. 1. & Ferrariensis 1. contra Gent. cap. 82. & ex Recentioribus Marcus à Serra hic art. 3. Quos sequitur Vazquez disp. 22. cap. 2. ubi ait: *Voluntas libera Dei est ipsa essentia divina per modum actus eliciti; includit tamen habitudinem quaedam rationis ad res futuras.* Quarta & ultima sententia, quae mihi videtur pro abrior, & doctriuae D. Thomae conformior, infra §. 5. explicabitur.

Disp. 40.
Metaph.
sect. 9.

Disp. 28.
sect. 11.

Dico